

El volant

(ALDC, IV, 820. El volant)

El *volant* (var. *volantet* 50, amb suf. dim.; *volante* 87 ← cast.) és pròpiament ‘falç sense dents’ (veg. mapa 526) i alguns informadors precisen que “es feia anar a cops” 79, “a colp” 115, “en ves de tajar, se pega un cop, igual de pegar amb una destrala a un tronc” 82. El mot és d’origen preromà, tot i que no falta l’etimologia popular d’algun parlant (“se diu un *volant* perquè se sega al vol” 82). *Corbella* (val. *corvella canamera* 155 o simplement *canamera* 155, der. de *cànem*) és l’altre mot, der. de *corb* (< llat. *CŪRVUS*), està pel val. i el tort., amb els der. *corbellot* 148, 150, 151, 160, 163-165, 167, 169, 171, 174, amb el suf. -ot, de valor augmentatiu (169, 171) o diminutiu (163).

Altres mots més locals són: *faus* 72, i els seus der. dim. *fucilla* 12 (< *faucilla*), *falçó* 125, 161, 162, 166, amb determinants com *falçó de tai* 73 i *falçó per a tallar* 172, que, com *segadera* 108, manifesten una confusió amb ‘falç’; *tallant* 152, der. de *tallar* (< llat. vg. *TALEARE* ‘tallar, partir’,

format sobre *TALEA* ‘rebrot, tany que es trasplanta’); *contell* 81 (< llat. vg. *CUNTELLU*, dissimilació de *CULTELLU* ‘ganivet’); aquesta motivació es troba en *cutxilla* 149, manlleu al cast. *cuchilla*, com ho és *matxete* 122, 130, 131, 153 i *matxeto* 85 (← cast. *machete*). La motivació de *dall* 141, d’origen preromà, és deguda a la semblança d’aquest estri, de fulla corbada, i la seva funció d’esbardissar o esporgar els arbres. La metàfora amb armes blanques ha afectat *daga* 177, de procedència desconeguda.

Geolingüísticament, *volant* és el mot predominant, mentre que *corbella* (var. *corbellot*) és propi del val.; com que aquest es diu també a l’àrea turolenca, d’aquí s’hauria pogut importar el mot de bona hora.

Volant, amb el significat precís de ‘falç grossa sense dents’, *falç* ‘tallant o dentada’, *corbella* ‘falç’ i *corbellot* ‘falç grossa’ són mots normatius des del *DG1*, 1932.

